

ELMOR LENARD

GIVENSOVA PRAVDA

Preveo
Nikola Pajvančić

■ Laguna ■

Naslov originala

Elmore Leonard

RAYLAN

Copyright © Elmore Leonard 2012

Translation Copyright © 2014 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Grejemu i Timu

Prvo poglavlje

REJLEN GIVENS JE TREBALO DA URUČI FEDERALNI nalog izvesnom trgovcu marihuanom, zvanom Anhel Arenas. Starost četrdeset sedam godina, mesto rođenja SAD, ali latinos od glave do pete.

„Znam ga odranije“, reče Rejljen, „sa suda u Majamiju, kada je pao što je valjao ket. Onu arapsku biljku što se žvaće da se uradiš.“

„Ali samo osrednje“, reče Rejčel Bruks s mesta suvozača. Rejljen je vozio džip, rano jutarnje sunce pomaljalo se iza njih. „Ket je počeo da se širi, gaje ga u Kaliforniji, jak je u San Dijegu među pravim Afrikancima.“

„Ako ga kupiš, bitno je da znaš je li ubran tog jutra“, reče Rejljen. „Radi te jedan dan i to je to.“

„Imam neke drugare“, reče Rejčel, „vole ponekad da ga žvaću. Nikad ne pobrljave, ne otkaće. Kao da samo kuliraju.“

„Malo se uspravaju“, reče Rejlen.

„Šta je Anhel sad zgrešio?“

„Isteklo mu trideset šest meseci od četrdeset, a počeo ponovo da valja vutru. Prekršio uslovno. Navodno se nagodio uz pomoć raste iz one crkve?“

„Hram Lepog i Kul Isusa Hrista“, reče Rejčel. „Izrael Frendi, onaj s dredovima, jamajčanski Etiopljanin. Je li on bio u dilu?“

„Ma ni blizu. Međutim, neko je smestio Anhelu, neki džanki je hteo da se nagodi. Kune se da je Anhelu sinoć stigla roba. Sumnjam da ćemo zateći Anhela kako sedi na njoj.“

Čuli su kako Tim Gaterson sa zadnjeg sedišta kaže: „Ovog puta ga čeka jedno dvesta četrdeset meseci.“ Tim je listao dosije Anhela Arenasa pa je našao fotografiju.

„Snimite ovaj kez. Nema šanse da je tip naoružan i opasan.“

„Nikad ne nosi utoku“, reče Rejlen, „bar koliko ja znam. Niti drži naoružane gorile.“

Džip je išao kroz donji deo Istočnog Kentakija, mileo je iza kola lokalne policije, pratio jezero koje je više ličilo na reku što vijugajući prelazi granicu s Tenesijem. Nekoliko minuta pre šest ujutru zaustavili su se pred motelom *Kamberlend*.

Kentakijski policajci, njih četvorica, gledali su Rejlenu i njegovu ekipu kako oblače pancire, koje su nosili ispod jakni saveznog šerifa, i zatim proveravaju oružje. Rejlen im je rekao da ne očekuje da će Anhel pružati otpor, ali da se nikad ne zna. Rekao je: „Ako zapuca, dolazite, važi?“

Jedan pandur je rekao: „Ako hoćeš, mi ćemo da vam provalimo vrata.“

„Crkoste od želje“, reče Rejlen. „Uzeću ključ na recepciji.“

Lokalni panduri su voleli ovog šerifa, koji je nekada bio rudar u okrugu Harlan, ali koji je zvučao kao pravi predstavnik zakona, voleli su kako pristupa poslu. Tog jutra su ga gledali kako ulazi u motel odbeglog prestupnika a da ne poteže pištolj.

Nije se čulo ništa sem šuma klime. Sunčeva svetlost pružala se po bračnom krevetu nameštenom na brzinu, s prekrivačem bačenim preko čaršava i jastuka. Rejlen se okrenuo ka Rejčel i glavom pokazao na krevet. Onda je zakoračio ka odškrinutim vratima kupatila, oslušnuo pa ih gurnuo.

Glava Anhela Arenasa ležala je na zakrivljenom kraju kade, kosa mu je plutala u vodi do brade, oči su mu bilo sklopljene, telo se golo pružalo u kadi gotovo do vrha punoj leda i ružičaste vode.

Rejlen reče: „Anhele...?“ Pošto nije bilo odgovora, kleknuo je kraj kade i opipao Anhelu grlo. „Smrzava se ali još diše.“

Iza sebe je čuo Rejčel kako kaže: „Rejlene, krevet je sav krvav. Kô da je ovde klaao piliće.“ Pa ju je čuo kako kaže: „O bože“, i hukće kada je videla Anhela.

Rejlen je okrenuo polugu da voda istekne oko Anhela, tako da je njegov trbuh postao ostrvo u ledenoj vodi, ostrvo sa dva krvava mesta.

„Nešto su mu uradili“, reče Rejlen. „Kao da su mu na brzinu zatvorili rane. Ili ga je možda neko operisao?“

„Upucali su ga“, reče Tim.

„Ne bih rekao“, reče Rejlen zureći u hirurške kopče.

Rejčel reče: „Tako su moju majku obradili lani na Univerzitetnoj klinici. Jedan rez ispod rebara i drugi ispod pupka, baš sam se pitala što tako a ne s leđa.“

Tim reče: „Hoćeš nam reći šta su joj operisali?“

„Izvadili su joj bubrege“, odgovori Rejčel. „I to oba, a istog dana je dobila skoro nov par, od nekog deteta što se utopilo.“

Umotali su Anhela u ćebe, odneli ga u sobu i spustili na pokrivač, a ovaj se tresao i pokušavao da diše. Sklopljenih očiju je rekao Rejlenu koji je zurio u njega: „Šta mi se desilo?“

„Ovde si došao da ugovoriš posao?“

Anhel je oklevao. „Dva lika koje znam, odgajivači. Popili smo piće...“

„A ti završio u kadi“, reče Rejlen. „Koliko si im platio?“

„Šta te zaboje.“

„Ostavili su travu?“

„Kô što vidiš“, reče Anhel.

„Ovde nema ništa.“

Anhelove oči se otvoriše. „Kupio sam pedeset kila, dvadeset dve hiljade dolara. Video sam je i probao.“

„Izradili su te“, reče Rejlen. „Oladili te i otišli s lovom i travom.“

Sada zatvorenih očiju rekao je: „Čoveče, ovo boli“, a ruke su mu ispod ćebeta opipavale stomak. „Šta su mi to izvadili?“

REJLEN MU PONOVO OPIPA PULS. „NE DA SE OVAJ, ŽILAV mali, šta ono beše, Sortorikanac? Jasno mi je da su ga odgajivači uradili, ali što su mu izvadili bubrege?“

„To je kao ona stara priča“, reče Tim. „Čovek se probudi, fali mu bubreg. Nema pojma ko mu ga je uzeo. Čuješ to s vremena na vreme, al’ niko nema dokaza da se stvarno desilo.“

„Sada jeste“, reče Rejlen.

„Bez bubrega ne možeš da živiš“, reče Tim.

„Teško je“, reče Rejlen. „Osim ako odmah ne odeš na dijalizu. Ono što ja ne shvatam, jeste što bi ti odgajivači trave čupali ljudima bubrege. Zar u travi nema dovoljno love? Čuo sam da čitavo telo ako se prodaje deo po deo bude i do sto hiljada. Ali u travi je veća zarada, a i mnogo se lakše valja nego bubrezi. A zanima me još nešto...“

Tim reče. „Aha...?“

„Ko je izveo operaciju?“

NEGDE OKO PODNEVA ART MALEN, ŠERIF KOJI JE RUKOVODIO harlanskom kancelarijom, stigao je u motel i zatekao Rejlenu kako još njuška po sobi.

Art reče: „Znaš šta tražiš?“

„Tehničari su uzeli otiske“, odgovori Rejlen, „odneli Anhelovu odeću, krvave zavoje, hirurške kopče, praznu kesu duvana za motanje, ali ne i bubrege. Kako je Anhel?“

„U kritičnom stanju, na intenzivnoj.“

„Izvući će se?“

„Mislim da ga u životu drži to što je skroz poludeo jer su ga opljačkali“, reče Art. „Uzeli ono što je platio za travu – ako mu je verovati – i ostavili ga da umre.“

„Nisi spomenuo“, reče Rejlen, „da su mu izvadili bubrege?“

„Stalno sam mu ponavljao“, reče Art. „Reci mi ko su ti momci, pa ćemo probati da ti vratimo bubrege? Počeo je da hukće, pa me je sestra isterala. Ne“, reče Art, „njemu je bubrege izvadio neko ko zna šta radi.“

Rejlen reče: „Izvađeni su spreda.“

„Uvek se vade spreda. Samo je ovo najnovija procedura. Manji rez i ne prosecaju mišiće.“

„Voleo bih da vidim Anhela“, reče Rejlen, „ako nemaš ništa protiv. Znam ga još od onda kad je pao zbog keta. Kad sam radio za sud u Majamiju. Anhel i ja se dobro slažemo. Mislim da veruje kako sam mu spasao život.“

„Verovatno i jesi.“

„Pa onda će možda hteti da razgovara sa mnom.“

„On je u Kamberlenskoj okružnoj“, reče Art. „Možda će te pustiti da ga posetiš, možda ne. Gde ti je ekipa?“

„Nije bilo više ničeg važnog – rekao sam im da se vrate u Harlan.“

„Odvezli su džip – kako ćeš ti?“

„Imamo Anhelov be-em-ve“, reče Rejlen, „zar ne?“

ANHEL JE LEŽAO NA LEĐIMA, SKLOPLJENIH OČIJU. REJLEN mu je prišao sasvim blizu, sklonio mu kosu s lica, osetio malo bolničkog daha pa šapnuo: „Ovde tvoj stari ortak sa suda iz Majamija, Rejlen Givens.“ Anhelove oči se otvoriše. „Onda kad si pao zbog keta.“

Sada se činilo da Anhel pokušava da se kezi.

„Jesi znao“, reče Rejlen, „da sam ti jutros spasao život? Još pet minuta u onoj ledenoj vodi i umro bi od smrzanja. Hvala Gospodu što sam stigao taman na vreme.“

„Zašto, da me hapsiš?“

„Ti si, druže, živ, i to je najvažnije. Jedino si možda malko ubledeo.“

Ubledeo – izgledao je kao leš.

„Zakače mi ruku za aparat“, reče Anhel, „on mi čisti krv i drži me u životu dok čekam bubreg. Ili ako imam nekog rođaka, recimo brata, koji hoće da mi ga da.“

„Imaš brata?“

„Imam nekog boljeg.“

Sada se osmehivao. Zaista se osmehivao i Rejlen reče: „Znaš da neću reći odakle ti taj novi bubreg ako ti nećeš da kažem.“

„Svi u bolnici znaju“, reče Anhel. „Poslali su mi faks. Je l' možeš da veruješ? Ulazi sestra i čita mi šta piše. Tanja, tako se zove. Nije loša, znaš da bi joj koža bila mekana na dodir. Tanja, brate. Pitao sam je da l' bi htela da ide sa mnom u Leksington kad mi bude bolje. Znaš, bolničarke su mi se oduvek sviđale. Njima ne moraš mnogo da sereš.“

„Faks“, reče Rejlen. „Koliko traže za otkup tvojih bubrega?“

„Sto soma“, reče Anhel, „to je ponuda. Možeš li da zamisliš koju petlju imaju te seljačine? Sinoć jebote dovedu hirurga da mi izvadi bubrege i olade me dvaput, ako računaš ono što su mi ukrali. Kažu da je isto sto soma i ako hoću samo jedan bubreg.“

Rejlen reče: „Bolnica zna šta se dešava?“

„Rekoh ti, svi znaju, doktori, sestre, Tanja. Poslali su faks, pa je onda jedan od njih pozvao bolnicu i sve se dogovorio. Niko nije video ko ih je doneo.“

„Bolnica zna da su tvoji?“

„Što je to tako teško da se skapira?“

„I pristali su?“

„Ili šta, da me puste da crknem? Nisu oni platili bubrege.“

„Do kada moraš da skupiš lovu?“

„Rekli su da mi daju nedelju dana, tako nešto.“

„Ti znaš te momke – reci mi ko su.“

„Ubili bi me. Bez žurbe, kad-tad.“

„I uzeli nazad bubrege“, reče Rejlen. „Ne verujem da sam za ovako nešto dosad čuo. Znaš da je bolnica zvala policiju.“

„Već su bili iz policije da pričaju sa mnom. Rekao sam im da ne znam te likove. Nikad ih ranije nisam vidô.“

„A ne znaš ni ko im govori šta da rade?“, reče Rejlen.

Anhel se zagleda u Rejlenu. „Ne kapiram.“

„Misliš da su tvoji likovi sami smislili novi način da dođu do plena? Oni mogu da zgrabe s ulice koga hoće“, reče Rejlen, „dok se taj doktor sprema za operaciju. Zašto bi bili izbirljivi, čekali dil s marihuanom?“ Rejlen zastade. Onda reče: „Ako hoćeš, mogu ja da ti pomognem.“

„Zašto? Jesi našao robu u motelskoj sobi? Brate, ja sam žrtva zločina, a ti ’oćeš da me oteraš na robiju?“

Napokon su se dogovorili. Anhel na kolicima, na putu u operacionu salu, a Rejlen je koračao pored i govorio: „Daj mi ime. Kunem ti se u zvezdu da nećeš nikome morati da platiš.“

Gledao je Anhela kako odmahuje glavom i kaže: „Ne znaš ti te ljude.“

„Upoznaću ih, kad mi kažeš ko su.“

„Moraćeš da odeš u šumu da ih nađeš.“

„Druže, to je moj *posao*.“ Stigli su do otvorenih dvo-
krilnih vrata. „Javiću imena u Leksington pa će mi mejlom
vratiti njihov dosije. Možda ih čak i znam.“

„Oni gaje travu“, reče Anhel, „odavde do Zapadne
Virdžinije.“

Rejlen odmah reče: „Znači Krouovi, je l' tako?“

Drugo poglavlje

JUŽNO OD BARBORVILA REJLEN JE SKRENUO S REGIONALNOG puta na istok po zemljanim drumovima bez imena i broja, kroz stare istrošene planine okruga Noks. Vrhovi planina bili su skalpirani, ugalj iz njih povaden, tako da su sada ostala samo brda šljake, a potoke u dolinama zagadila je kiselina iz rudnika. Rejlen je pratio Smrdljivi potok do ušća Kestenovog potoka i tu se, odmah iza groblja, nalazio Krouov dućan, s imenom ispisanim na reklami za koka-kolu iznad vrata: KROUOVA PRODAVNICA MEŠOVITE ROBE I STOČNE HRANE.

Pustio je da Anhelov be-em-ve prođe pored ulaznih vrata pa se polako zaustavio. U Somersetu je bio odvezao auto na pranje, a za ovu posetu je obukao tamno odelo i kravatu, pošto je želeo da gospodin Krou unapred donese sud o njemu. U *Njuzvikovom* članku o Smrdljivom potoku, Pervis Krou, zvani Brzi, nazvan je najvećim odgajivačem

marihuane u istočnom Kentakiju. Krou je u članku rekao: „Dokažite. Ja držim radnju da ova sirotinja iz brda ima gde da potroši bonove za hranu. Kad je mene neko video da gajim travu?“

Sad je stajao iza pulta, pored starinske vage na kojoj je merio krompir i komade slanine, a na policama pozadi stajali su džakovi kukuruznog i pšeničnog brašna. Jaja deset centi komad, snižena na tuce za pedeset.

Rejlenu su sve te radnje izgledale isto, u njih dolaze isti ljudi da kupe ono najosnovnije, pa im onda treba čitava večnost da potroše devedeset devet centi na kuglof, na neki slatkiš ili sok za svoju decu koja čekaju i ne progovaraju ni reč.

Tek propupelo devojče u šortsu sedelo je na džakovima stočne hrane i pilo rc-kolu. Rejlen je u takvim prodavnicama nekad kupovao duvan za žvakanje, kad je želeo da što pre izraste i postane federalni policajac, jedan od onih što jure naoružane prestupnike.

Klinka na džakovima stočne hrane pogledavala je Rejlenu, kao da razmišlja o njemu, da smišlja šta će reći, sve dok ga umilnim glasićem nije upitala: „Gospodine, neću biti previše slobodna ako vas upitam čime se bavite?“

Rejlen se osmehnu. „Šta pitaš, jesi li previše slobodna ili čime se bavim?“

Pervis Krou, u časopisu nazvan Brzi, reče: „Loreta, zar ne prepoznaješ borca protiv narkotika kad vidiš tako skockanog čoveka? Nije im prvi put da dolaze i njuškaju.“

„Pogrešno ste me procenili“, reče Rejlen. „Ja sam iz šerifove službe. Mi njušimo cveće, dok nam ne kažu da tražimo prestupnike u bekstvu. Koliko shvatam, gospodine Krou, vaši sinovi bave se nelegalnim radnjama.“

Pervis reče: „Imaš nalog za njih?“

„Da ga imam, već bi' ih odveo“, reče Rejlen. „Ne biste ih videli, pa jedno dvesta četrdeset meseci.“

„Odakle ti to?“, reče Pervis. „Ne znam sudiju koji bi odrezô više od par godina.“

„Meni je svejedno“, reče Rejlen. „Nego, jeste vi u rodu s Krouovima s Floride?“

„U dalekom rodu. Kako im ide?“

„Neki su na robiji, neki pokojni“, reče Rejlen. „Jednog sam poslao u Stark dok sam radio tamo dole. Pa se nešto pitam, je li i onaj Djui Krou jedan od vas? Ima ogrlicu od aligatorskih zuba, učlanio se u onaj hitlerovski klub? Rekoše mi da je iz Bel Glejda.“

„Mož' biti da sam čuo za malog“, reče Pervis, „al' me slabo zanima.“

„Hteo bi da ljudi misle kako je opasan momak“, reče Rejlen, „ali još nije usavršio nastup. Voleo bih da upoznam vaše sinove.“

„Oni su drugačija sorta“, reče Pervis. „Svakog dana oblače čisto i voze ševrolete.“

„Kamionete“, reče Rejlen, „sa sačmarama na postolju u zadnjem prozoru. Inače voze kadilake. Ne bi bilo zgoreg da porazgovaram s njima, ali to nije jedini razlog što sam svratio. Mislio sam da kupim flašu pa da se prisetim starih dana. Idem na Evarts pa u Istover, tamo sam kao klinac kopao ugalj.“

„Uspeo si da se izvučeš“, reče Pervis, „pre nego što si propô.“

„Imao sam sreće“, reče Rejlen. „Škola mi nije bila mrska, shvatio sam da volim da čitam priče.“

„Inače bi te sad jurili zbog provala u dragstore“, reče Pervis. „Krao bi sredstva protiv bolova, pa ih valjô onima koji bi da utrnu, da ne moraju da misle.“

„Radite s takvim ljudima?“

„Onima koji gaje travu iza svojih kuća dajem na vere-siju. Kad prodaju usev, plate mi račune novim-novcatim stotkama.“

„Smem li da pitam zašto vas zovu Brzi?“

Bio je žilav, pogrbljen sedamdesetogodišnjak, s perikom koja i nije bila tako loša, mada je Rejlen jasno video da je Pervis sam stavlja na glavu svakog jutra. Imala je prav i trajan razdeljak. Pervis je pustio da mu se lice duboko izbrazda. Otkako je Rejlen ušao u prodavnicu nijednom se nije osmehnuo.

„Prodavô sam viski od devedeset gradi, čist kô izvorska voda, bez truni uglja u njemu. Prodavô sam ga iz forda što mi je služio kô dućan. Nikad nisam prestajô da jurim po ovim brdima, pa sam tako stekô nadimak Brzi. To je, shvataš, bilo pre pedeset godina. Trkô sam se po seoskim trkama i pripremô da se oprobam u Naskaru. Onda naleteo na Džuniora Džonsona* i shvatio da od toga za mene nema 'leba.“

„Sad prodajete mešovitu robu“, reče Rejlen, „a sinovi vam vode drugi posao.“

Pervis reče: „Napokon si prešô na stvar, je l'?“

„Ja nisam iz narkotika“, reče Rejlen. „Dokle god oni nemaju ništa s vama, nemam ni ja. Ali mi rekoše ljudi da

* *Junior Johnson*, čuveni automobilista, višestruki pobednik na NASCAR trkama. (Prim. prev.)

gajite čitava polja marihuane, dobrih hiljadu jutara, odavde sve do Zapadne Virdžinije.“

„Šta tu ima dobro?“, reče Pervis. „Trećinu zaseješ za pandure, trećinu za lopove, ono što ti ostane prodaš dile-rima, a samo se oni bogate. Ovo ti kažem da ne bi' bez veze gubili vreme lažući jedan drugog. Tvog ćaleta nisam znao, ali je tvoj deda bio zakon. Šest godina sam išo tamo u Harlan i prodavao svu brlju koju je on pekô i uopšte nam nije loše išlo.“

Rejlen reče: „Meni su pričali da je bio propovednik.“

„Šest dana pekô brlju, pa nedeljom propovedô u crkvi“, reče Pervis. „E moj sine, pa ti ni svoj rod rođeni ne znaš.“

„Znao sam tvog malog Kuvera nekad u školi, dok se nije ispisao i pošao u beli svet. A Ričard...?“

„Zovu ga Diki još otkad je ovolicki bio.“

„Ono što mene sad zanima“, reče Rejlen, „jeste to da sam čuo da su Kuver i Diki uzeli pare za travu koju nisu isporučili.“

„Da ti nisi iz Saveta za zaštitu potrošača“, reče Pervis, „došô da istražiš primedbu kupca? Možda sam nešto i čuo o tome. Tip iz narkotika se pojavio, u finim cipelama, i platio za robu pre nego što je išta dobio. Napet, žuri mu se da završi. Kô da se zeznô kad je pustio gas, pa se uneredio. Šta, da ti verujem na reč da su moji malci prevarili tog čoveka?“

Rejlen reče, pazeći da mu lice ostane mirno: „Znam da vi volite svoje malce. Povremeno i primetite kako odrastaju u ono što su danas. Ali pogrešno ste čuli. Nije federalni agent ugovorio posao, nego odbegli prestupnik. U taj motel sam došao s nalogom za hapšenje.“

Rejlen dade Pervisu vremena da se ubaci i nešto kaže, ali je ovaj ćutao.

„U sobi sam našao Anhela Arenasa“, reče Rejlen, „bez bubrega.“

Rejlen ponovo sačeka, a Pervis je samo zurio u njega.

„Golog ko od majke rođenog, u kadi punoj leda.“

Pervis reče: „Mali ostô bez bubrega?“

„Kasnije su mu ponudili da ih vrate, dok je ležao u bolnici, za sto hiljada.“

Rejlen ponovo sačeka pre nego što reče: „Ali on neće morati da im plati.“

Pervis nije pitao zašto, nije rekao ni reč.

Rejlen mu objasni: „Sad smo mi preuzeli slučaj, šerifova služba. Ima da ugasimo taj novi biznis pre nego što se razgrana.“

„Znači, ti meni u lice kažeš“, reče Pervis, „da su moji sinovi isekli tog čoveka i izvadili mu bubrege?“

„Mislim da su povelili nekog ko zna kako se to radi. A ko god da je on“, reče Rejlen, „ja ću da ga nađem.“

Sada Pervis izvadi paklo kamela iz džepa košulje, pripali jednu pa dunu pramen dima, kao da se hladi. Reče: „Pa, ja znam da to nisu moji momci. Ko ti je rekô da jesu?“

„Čovek koji čeka svoje bubrege“, odgovori Rejlen.

„I baš je rekao da su moji sinovi?“

„Posle nekog vremena.“

„Lagao je“, reče Pervis, „zbog propalog posla. Moji momci sade marihuanu, ne seku čoveka da mu vade delove. Čak i kad bi znali kako.“

„Love jelene“, reče Rejlen, „znaju kako da ih tranžiraju.“

Bio je na ivici s tim starcem, bivšim švercerom rakije, vozačem na seoskim trkama, čovekom koji je sada štipao cigaretu prstima i zurio u njega. Rejlen mu reče: „Gospodine Krou, poštujem vaša osećanja, ali ću ipak morati da porazgovaram s vašim momcima, u vašem prisustvu, ako želite. Nek dođu ovamo sutra, da ih ne bih ja tražio.“

„Uvek sam mislio“, reče Pervis, „da mi ovde zaostajemo jedno dvadeset godina po tome kako se snalazimo. Al' se meni tako sviđa. A sad mi kažeš da smo se modernizovali, da smo ušli u novi biznis, prodaju delova tela.“

„Vi ste modernizovali“, reče Rejlen, „kad ste počeli da prodajete marihuanu na veliko. Narkotici vaše momke vide kao najsavremenije brđane, što se vozaju u kadilaku i pričaju mobilnim.“

„Budeš li ikad optužio moje momke u lice“, reče Pervis, pa izvadi flašu domaćice ispod pulta, s breskvom što je plutala u bistroj tečnosti, „ovo će da ti ublaži bol.“

PERVIS JE STAVIO NA GLAVU SIVI ŠEŠIR KOJI JE NOSIO gotovo čitavog života, pa se popeo stepeništem od oblica sedamdeset metara do svoje kuće: bele drvene jednospratnice koju je trebalo okrećiti, pošto su se videli znakovni zapuštenosti. Otišao je u ve-ce da piša, otresao kapi s vršnjaka, pa počeo ponovo, majku mu.

Rita je na sofa u dnevnoj sobi gledala *Dane naših života*. Prišao je dovoljno blizu da vidi kako je zaspala u uniformi sobarice, da joj gole noge vire ispod suknje koja joj pokriva butine i tu se završava.

Rita je bila crna devojka, crna kao ugulj, brate mili, afrička kraljica koju je Pervis našao kako čeka u redu za posao. Rekao joj je: „Ti od nekog bežiš, je li? Znaš kako se ovo bere? Nema veze. Umeš da kuvaš?“

Rita je rekla: „Na šta misliš?“

Bila mu je sobarica i kuvala klopnu, uglavnom meksičku. Pervis joj je plaćao sto dolara, svakog dana za večerom. Jednom je pitao: „Kol'ko imaš u onom koferu? Onom što ga držiš u ormanu?“ Razmislio je, pa je rekao: „Sunce ti božje, 'ladno tamo imaš sto hiljadarki.“

„Sto pet“, rekla je Rita. „Al' nije sve u koferu.“

„Ostavljaš me?“

„Moram u nešto da uložim, da ne bi bilo sve u travi koju mi daješ jeftino što smo tol'ko dragi jedno drugom. Ako đoka prestane da ti se budi jednom nedeljno, ko kaže da neće biti: zbogom, mala?“

Pervis je rekao: „Hoćeš da valjaš travu?“ Kao da ne može da veruje sopstvenim ušima. „To je sve? Hoćeš da uđeš u posao? Reci mi šta hoćeš?“

Sada se osećao bolje, laknulo mu je. Pomoći će joj, ako ona ostane tu u njegovoj kući. Porazgovaraće o tome. Prvo je morao da ode kod Boba Valdeza. Seo je kraj telefona i okrenuo Bobov broj. Sačekao je da zazvoni nekoliko puta, prekinuo vezu, sačekao minut, ponovo okrenuo broj.

Ovog puta je čuo: „Bob Valdez, vama na usluzi.“

„Bobe“, rekao je Pervis, „drži mobilni kod sebe. Jesam ti to već rekao? Sigurno jesam.“ Nije pružio priliku Bobu da izgovori ni reč, već mu je rekao: „Da nisi mrdnuo, dolazim da porazgovaramo“, pa je prekinuo vezu.

Čoveka koji se trenutno koristio imenom Bob Valdez Pervisu je pozajmila meksička mafija – kako su oni sebe trenutno zvali – da radi kao obezbeđenje, pazi na parcele i stara se da oni dobiju svoj deo. Pervis je rešio da to privremeno trpi. Taj Bob Valdez je onomad u doba štrajkova radio kao naoružani gorila za vlasnike rudnika. Imao je sopstvenu parcelu i vozio mercedes s četvoro vrata, crni. Takođe je imao i nabudženog terenca, kojim se penjao uz planine. Bob je rođen kao Amerikanac, ali je više voleo da nastupa kao Meksikanac. Danas će Pervis ispričati Bobu za tog šerifa koji ga gnjavi.

DORUČKOVALI SU U HARLANU U *HADL HAUSU*, ART JE gledao kako Rejlen cepka režanj slanine u palentu, u kojoj se topio i komad putera, pa na kraju dodaje so, pa je onda pitao Rejlenu je li probao rakiju koju je dobio od Pervisa.

„Odlična. Breskva ništa nije pokvarila. Otpio sam par gutljaja, pa sam dao nekom dedi na ulici. Rasplakao se od sreće.“

Art reče: „Znaš da je marihuana sada najunosniji usev u državi?“

„Da se čovek ponosi“, reče Rejlen. „Idemo u korak s Kalifornijom, i valjda Mauijem. To pokazuje da smo snažlji. Sedamdeset hiljada rudara bez posla, mnogi su postali odgajivači. Sinoć je na te-veu onaj spiker s kosom rekao da se marihuana otrgla kontroli. Rekao da ako naidete na polja, odmah to prijavite policiji. Da ne poveruješ. Jedini koji nešto drame oko trave jesu oni ljudi koji je nikada nisu probali.“

Art reče: „Nisi video Pervisove sinove.“

„Još ne.“

„Znaš da ih je do sada već pozvao“, reče Art. „Možeš da se oprostiš od be-em-vea, garant im je poznat. DEA ima mercedes, možda će ti ga dati.“

Rejlenu se dopadalo kuda vodi ta priča uz doručak.

Rekao je: „Mene zanima doktor, a njega jedino mogu da nađem preko braće Krou, da mi oni kažu ko je. Je li doktor radio za deo robe? Inače bi zgrabili nekog s ulice. Doktor u bolnici je rekao da je ovo izveo profesionalac. Primenio je najnoviji metod za vađenje bubrega, prava mesta na trbuhu, ali posle nije zatvorio. To je prepustio onome ko je koristio kopče. Jedan od braće? Hoću da ih to pitam na javnom mestu, da me ne izrešetaju ili umlate.“

Art reče: „Ili možemo da kažemo kentakijskoj policiji da ih pritegne dok ne odaju doktora.“

„Nemam pojma“, reče Rejlen. „Počinjem da mislim da doktor možda rukovodi čitavom akcijom. Da braću samo zove kad mu je potrebna fizikalija.“

PERVIS SE ODVEZAO U LOGOR U SVOM FORDU V8 SA OTVOROM na haubi i gledao Boba Valdeza kako stiže iz ambara. Tu je bio dom nadničarima koji su došli na setvu pa će se vratiti za devedeset dana da potkrešu Pervisovu marihuanu, glavni usev u ovom delu okruga Noks.

Onog dana kada mu je dao posao, Pervis je rekao: „Bobe, zadrži ono što zaradiš od svoje parcele. Uhvatiš li nekog da gaji travu bez moje dozvole, zakači mu zamku za glodare na nogu i potpraši ga.“

Bob Valdez je zbog popodnevnog sunca natukao na oči slamnati šešir. O bedru mu je visio kolt i voleo je da stoji u dvorištu s palčevima zakačenim za kaiš i dobacuje radnicama. Sviđala mu se ona opasna crnkinja, Pervisova sobarica, pa bi svraćao tamo kad god je znao da je Pervis u dućanu. Rita bi mu rekla: „Gazda nije ovde.“ Isto bi mu rekla svaki put kad bi došao tamo u terencu i dizao buku. Pre neki dan mu je rekla: „Bobe, ti bi to mene kresnô, je l’? Sazna li gazda da svračaš, ima da te deportuju dok si rekô keks.“

„Šta bre pričaš?“, reče Bob. „Ja sam ti Amerikanac kô Danijel Bun*, rođen i stasô ovde pod suncem Kentakija.“

„Ovde će i da zagineš sazna li on da mu se muvaš oko sobarice.“

„Ti to mene zezaš?“, reče Bob. „Gazda nijednom nije ni glas digô na mene. Zna da mu ne bi bilo pametno.“

„Nikad on ne diže glas ni na koga“, reče Rita, „jer ne mora.“

OVOG PUTA JE PERVIS DOŠAO DA KAŽE BOBU: „HOĆU DA mi nešto obavim.“

„Samo recite“, reče Bob.

„Dolazio mi jedan savezni šerif, po imenu Rejlen Givens. Znaš o kome pričam?“

„Mislim da znam. Pokazali su mi ga, ima lep šešir.“

„Hoću da ga skineš s grbače mojim momcima.“

* *Daniel Boone* – američki istraživač, jedan od prvih naseljenika u Kentakiju, kasnije ušao u narodna predanja. (Prim. prev.)

Bob reče: „Je l’?“ Pa reče: „Je l’ on neki perverznojak?“ Bob se svojski trudio da izgleda ozbiljno. Reče: „Oćete da Kuveru i Dikiju budem dadilja.“

Pervis se zagleda u njega.

Pervis reče: „U ovom delu Sjedinjenih Američkih Država moj je uticaj ogroman. Mnogo veći od tvoje Tortilja mafije. Među moje najbolje drugare ubrajaju se sudije što mi duguju usluge i lokalni panduri. Pripustim li ih na tebe, na mardelju si za sat vremena. Dakle, Bobe, budeš li još jednom drzak sa mnom, tako ćemo da igramo.“

Bob reče: „Hej, ma dajte“, uspevši da se iskezi. „Samo sam se zezô.“

Pervis reče: „Skinij tog šerifa s grbače mojim momcima da ne bi’ posô dao nekom ko to ume.“

Ušao je u svoj nabudženi ford V8 i odjurio.

Treće poglavlje

DOK SU IZLAZILI IZ *HADL HAUSA*, ART JE REKAO: „Medicinski fakulteti godišnje koriste deset hiljada leševa. U čitavom svetu vlada potreba za organima.“

„Zašto bi onda ti tipovi“, reče Rejlen, „uzeli samo Anhelove bubrege? Pa da mu ih prodaju istog dana. Možda je to novi pristup poslu. Ne moraju da negde drže telo i čekaju kupce.“

„Za izbor žrtava potrebno je mnogo planiranja“, reče Art. „Ne bih rekô da ovi dripci imaju toľko strpljenja. Anhel je spreman za dogovor, nabaviće pare. Onda ti dođeš i kažeš mu da ne mora.“

„Šta drugo da mu obećam? Nego, šta te tupadžije znaju o poslu prodaje bubrega?“

„Bilo je na vestima“, reče Art. „Neki lik u Nju Džersiju prodao organe hiljadu leševa.“

Rejlen reče: „Ne bih rekao da Krouovi čitaju novine sem ako ne pišu o njima.“

„Pedeset kila marihuane“, reče Art, „trebalo bi da ti donese trista hiljada – pošto je ubereš i izneseš na tržište. Ljudsko telo kad se organi prodaju odvojeno, bubrezi, srce, ostali organi, džigerica, oči... kosti, tetive, koža na kvadratni centimetar, može da se skupi i tričetvrt miliona.“

Rejlen reče: „Onaj lik iz Nju Džersija s krematorijumom.“

„Direktor pogrebnog zavoda“, reče Art. „Pošto završi sa službom, pozove hirurge. Sat kasnije imaju sve organe koji nešto vrede, a resto spale.“

„To nije isto kao ovo“, reče Rejlen. „Ovo naše pre zvuči više kao kućna radinost. Ali čoveče, ne da su pare.“

„Recimo, doktor ostao bez dozvole za rad pa valja recepte na crno“, reče Art. „Zna Krouove još od malih boginja i šarlaha.“

„I lečio ih od veneričnih bolesti pošto su ušli u pubertet“, reče Rejlen. „Momci žive u različitim dolinama i stalno razmenjuju cure. DEA kaže kad jednom cure odu tamo gore, posle beže glavom bez obzira.“

„Taj doktor drogira Anhela“, kaže Art, „ali mu treba neko da ga smesti u kadu.“

„I očas posla“, reče Rejlen, „eto ti braće Krou u trgovini organima. Kako zvuči?“

„Meni dobro“, reče Art. „Htedoh da ti kažem, doveo sam Rejčel nazad da pazi na tebe.“

REJLEN JE VOZIO AUDI KVATRO, KOJI JE POZAJMIO S parkinga DEA u Harlanu. Rekao je Rejčel Bruks, koja

je sedela pored njega: „Već sam jednom ranije vozio ova kola. Svidela su mi se, samo što je hauba čegrtala na sto osamdeset.“

„Na ovim putevima?“, sumnjičavo će Rejčel.

„Od nule do stotke za pet sekundi“, reče Rejlen, „ako rešimo da je isprobamo.“

„Kuda smo pošli?“

„Tamo gore na groblje, ima dobar pogled na Pervisov dućan. Neće da ugovori sastanak sa svojim momcima, pa moramo da čekamo da dođu u posetu svom starom tati.“

Skrenuli su s puta pored Smrdljivog potoka gde se ulivao Kestenov potok, pa su blagim usponom stigli do groblja punog nadgrobnih kamenova s imenima MILS i MESER.

„Neki su ovde i više od sto pedeset godina“, reče Rejlen. „Vidi ovog, Džon Mills: 'Otišao u vile počinka.' Šta bi ti želela da ti piše?“

„Nemam pojma“, reče Rejčel. „Mogu nekoliko godina da razmislim o tome?“

„Gobelu Meseru piše: 'Srešćemo se na nebu.' Bio je prilično samouveren.“ Rejlen ubaci u brzinu pa polako ode na drugi kraj groblja. Reče: „Sad gledaj pravo napred. Ono je Pervisov dućan tamo između drveća. Rekao bih ima šezdeset metara.“

Rejčel je izvadila dvogled, podigla ga i rekla: „Gledam unutra, jutros nema kupaca. Sada čovek na vratima pali cigaretu.“

„Kamel“, reče Rejlen. „To je Pervis. Njegovi momci će uskoro. Moraju da daju svom starom tati njegov deo.“

„Deo čega?“

„Para što su oteli Anhelu.“

„Kako to znamo?“ Rejčel je još gledala dućan.

„DEA kaže da svi igraju kako Pervis svira, da je on veliki šef. Momci se smucaju, duvaju i jure ženske, dok im ćale ne kaže šta da se radi. Ima Meksikance koji rukovode poslom na poljima. I to sve iz tog šugavog dućana. On ti je kralj marihuane istočnog Kentakija, ali DEA ništa ne može da mu prišije.“

Rejčel reče: „Ćale Krouovih se sada bavi i trgovinom organima?“

„Ne, a siguran sam da se ne bave ni sinovi“, reče Rejlen. „Nikako nije hteo da prihvati kad sam mu ispričao za bubrege. Samo je odmahivao glavom. Njegovi momci nikad ne bi sekli ljudsko telo, niti bi stajali i gledali dok to neko drugi radi.“

„Veruješ mu?“, upita Rejčel.

„Aha, zato što ne može sebe da zamisli da to radi. Rekao sam: 'Znaju kako da istranžiraju jelena, je l' tako? Da izvade drob?' Da je Pervis imô pušku, ubio bi me. To mi je bilo glupo.“

Rejčel je gledala u daljinu.

„Evo napokon nekog. Izgleda brat koji vozi kadilak. Sam je u kolima.“

Pružila je Rejlenu dvogled.

Podigao ga je i rekao: „DEA je pre dve-tri nedelje snimila nekog tipa u društvu s braćom. Vozao je Kuvera i Dikija naokolo. Zove se Kjuba pa još nešto. Imam u beleškama, s fotkom.“

Otvorila je Rejlenovu fasciklu i rekla: „Kjuba Frenks, četrdeset pet, Afroamerikanac... Ma daj, čovek ima bar šest banki. Vidi bore, vidi stare ožiljke na faci. Petput hapšen,

dvaput osuđivan. Vitke građe, ima onaj mangupski hod.“
Gledala je Kjubu kako izlazi i prilazi prtljažniku automobila.

„Snimi mu kosu“, reče Rejlen, vrativši Rejčel dvogled.
„Jesi nekad videla da neki brat ima tako ravnu kosu?“

„Ne u ovim krajevima“, odgovori Rejčel.

„Ima mnogo belih gena, ali ne i dovoljno da prođe kao belac.“

„Ili je možda i prošao, al' mu se život nije svideo“, reče Rejčel.

„Izgubio osećaj za ritam“, reče Rejlen, „al' je još kul faca.“

„I toga je vrlo svestan“, reče Rejčel, „marama oko glave slaže se s košuljom. Jesi provalio kako su mu ispeglane pantalone? Mora da pazi dok ih oblači da se ne poseče.“

Rejlen reče: „Šta misliš šta on radi s braćom?“

„Misliš sem što ih voza?“

„Pojavi se Kjuba i odmah zatim braća krađu bubregu.“

Rejčel nije žurila. „Zanima te ko radi za koga.“

„Ništa neću da propustim“, reče Rejlen.

Ponovo je uzeo dvogled i gledao tog lika s čudnim imenom kako iz prtljažnika vadi gajbu badvajzera, pa je jednom rukom drži da mu visi pored noge dok je zatvarao prtljažnik. Kada je pošao ka dućanu, opet je držao gajbu obema rukama, i šutnuo je vrata da bi Pervis izašao i otvorio mu.

Rejlen spusti dvogled.

„Šta je u gajbi?“

„Po tome kako ju je držao“, reče Rejčel, „cenim da nije pivo.“

„Mislim da je to tatin deo“, reče Rejlen. „Idemo sad odavde, da Kjuba naiđe na nas na putu.“

* * *

TO SU I URADILI, ODVEZLI SU SE DO UŠĆA KESTENOVOG potoka, pa su čekali na suženju puta.

Rejčel reče: „Krouovi voze od svoje dvanaeste. Vole brzu vožnju.“

„Da, tako je“, reče Rejlen.

„Pa što sad sede pozadi i govore šoferu kuda bi išli?“

„Ili on njima svašta govori“, reče Rejlen, „svašta što ranije nikad nisu čuli?“

„O organima?“, reče Rejčel. „Na to misliš?“

„Evo ga“, reče Rejlen, gledajući kako se prašina diže među drvećem, gledajući kako kadilak ide pravo na njih sve dok nije zakočio i zaustavio se jedno deset metara od branika audija.

„Hoće da mu pridemo“, reče Rejlen. „Da nas osmotri.“

„Evo“, reče Rejčel i podiže dvogled. „Sada je izvadio mobilni i nekog zove.“

„Šta misliš koga?“

„Braću“, reče Rejčel. „Ne mislim *braću*, nego Kuvera i Dikija.“

Sedeli su u kolima i čekali. Na kraju je Kjuba izašao iz kadilaka i natenane pošao ka njima.

„Usavršio je korak“, reče Rejčel.

„Vidi se da je faca“, reče Rejlen.

„Uzela bih ga u obzir“, reče Rejčel, „da ne krade kola.“

„Upali onaj svoj mali snimač“, reče Rejlen. „Prići će sa tvoje strane.“

Kuba je upravo to uradio, fino se osmehnuo Rejčel kada se nagnuo, s rukama na okviru prozora.

„Kako ide? Problemi s kolima?“

Rejčel reče: „Gospodine Frenks, želimo da vam postavimo nekoliko pitanja i da vidimo vašu vozačku dozvolu.“ Podigla je zvezdu koja joj je visila na lančiću oko vrata.

Kjuba je video značku dok se ispravljao pa je pogledao u nebo pre nego što se vratio na prozor.

„Šta sam sad skrivio? Vi mi baš ne date da živim otkako sam naš posô.“

„Mi smo iz šerifove službe“, reče Rejčel. „Tebe gnjavi DEA.“

„Svejedno ništa nisam uradio. Zaposlio sam se kô šofer.“

Rejlen se nagnu na volan da pogleda Kjubu. „Imaš šofersku dozvolu?“

„Podnô sam zahtev“, reče Kjuba.

„Voziš ove travare okolo?“

„Ne znam ja čime se oni bave“, reče Kjuba. „Čujem li da se bave travom, odoh.“

Pružio je vozačku Rejčel.

Pogledala ju je i rekla: „Kako to da radiš ovde, a živiš u Memfisu?“

„Tamo mi je rodni kraj. Kad god imam slobodno, odem da obiđem staru majku.“

„Ja bih u Memfis“, reče Rejlen, „prvenstveno zarad rebaraca.“

„Vidi se da znaš znanje“, reče Kjuba. „Najbolji roštilj na svetu u *Džermantaunskim rebarcima*.“

„*Džermantaunska kasina*“, reče Rejlen. „I kod *Korkija* valja.“

„*Korki* je zakon“, reče Rejčel. „Imaju onu čupkanu svinjsku plečku. Nigde bolje.“

Rejlen joj reče: „Ti si iz Memfisa?“

„Iz Tupela u Misisipiju“, reče Rejčel. „Živela sam odmah preko puta Elvisove rodne kuće.“

Rejlen se naceri. „Viđala si ga?“

„Otišao je pre nego što sam se ja rodila. Počela sam da čistim po kućama i onda mi je jedna bela gospođa rekla da bi trebalo da idem na koledž, pa mi je sve platila, četiri godine na Ol Misu.“

„Ja verujem da Ol Mis“, reče Rejlen, „ima najzgodnije cure od svih koledža u zemlji. Čak i od Vanderbilta. Na Ol Misu dobre ribe ne moraju ni prijemni da polažu.“

„Izvin'te“, reče Kjuba. „Ako vi imate o čemu da ćaskate, odo' ja.“

Rejlen reče: „Kjuba, što ne uđeš u vozilo pa da porazgovaramo.“

„Moje ime se izgovara *Kuba*. Al' ništa nisam uradio, skroz sam čist, svoje sam odužio.“

Rejlen reče: „Kuba? Otvori vrata i uđi u kola.“

Ovaj to i uradi, pa Rejlen podesi retrovizor.

„Šta radiš s Krouovima?“

„Vozim ih. Nekad sam se bavio trkama, isto kô njihov matori. Četvrt milje zemljane staze, proklizavanje na krivini, čoveče. Krouovi su mislili da znaju da voze – imaju nabudženi kamionet, kapiraš? Živi su se usrali kad sam im pokazô šta je prava vožnja. Ubaciš u rikverc, nagaziš gas, pustiš ručnu, pa ukrug.“

„Hej, Kuba?“, reče Rejlen. „Svako dete u okrugu Harlan zna da izvede obrnutu stoosamdeseticu. To još od dede nauče. Zašto su ti onda Krouovi dali posao?“

„Pa valjda da bi mogli da se opuste, da kuliraju.“

Rejlen reče, pogledavši u retrovizor: „Momci su zaposlili tebe il' si ti zaposlio njih? Dvojica gorila, da ti rade fizikaliju?“

„Jeste, ja sam šef“, reče Kuba. „Čekam u kolima dok se oni provode, slušam Loretu Lin.“

„Je l' te zovu dečko?“

„Ako to urade, odoh.“

„To je dobra kamuflaža“, reče Rejlen, „što radiš kao njihov šofer. Ako njih ne uhapse, neće ni tebe. Kladim se da si pustio Krouove da misle kako su ravnopravni ortaci u šemi. Ali im ipak ti govoriš šta da rade.“

Kuba ga je samo gledao u retrovizoru, nije rekao ni reč.

„Koliki su procenat dobili što su pomogli oko Anhela? Što su ga stavili u ledenu vodu? Pošto mu je doktor izvadio bubrege.“

Sada se mrštio.

„Šta, kao ne znaš o čemu pričam?“, reče Rejlen. „Nisi morao tamo da budeš. Sem ako nisi doveo doktora u motel. Je l' tako bilo? Nešto mislim, sigurno je doktor tebe unajmio. Uhvatio te dok si mu krao kola pa te regrutovao. Ti si potražio neke glupave belce pa si našô braću Krou?“

„Oćeš da kažeš“, reče Kuba, „da ja imam neke veze s vađenjem i prodajom ljudski bubrege?“

„Cenim da si ti posrednik“, reče Rejlen, „između doktora i braće Krou.“

„Oćeš da razgovaraš s Kuverom i Dikijem? Da ih pitaš o krađi bubrege?“, reče Kuba. „Jedva čekam da to vidim.“